

agresivitatea in scoala

tendinte in manifestari

Suceava - 2009

introducere

Scopul acestei cercetări a constat în *evidențierea cauzelor și condițiilor favorizante formării comportamentului agresiv la tineri, identificarea factorilor obiectivi și subiectivi ce produc violență atât ca fenomen de grup, cât și ca manifestare specifică a conduitei individuale.*

METODELE DE INVESTIGARE A FENOMENULUI :

Ancheta sociologică, pe bază de chestionar pe un esantion reprezentativ de populație școlară la nivelul Județului Suceava

Interviu de grup cu elevi de liceu pe baza unor ghiduri de interviu semistructurate

Interviu de grup cu profesori și consilieri școlari pe baza unor ghiduri de interviu semistructurate

Universul cercetării este reprezentat de populația școlară de la nivelul județului Suceava atât din mediul urban cât și rural.

Eșantionul cu un volum total de 800 de persoane este de tip probabilist, tri-stadial, stratificat.

Criteriile de stratificare utilizate au fost **regiunea geografică** (Bucovina, Moldova) , **gradul de urbanizare** (7 categorii: 1. sat periferic; 2. sat centru de comună; 3. sat suburban; 4. urban sub 30 de mii de locuitori, 5. urban 30-100 de mii de locuitori, 6. urban 100 - 200 de mii de locuitori, 7. urban peste 200 de mii de locuitori) și **nivelul de școlarizare** (ciclul gimnazial – cl VII- VIII, ciclul liceal –

cl. IX - XII) .Alocarea eşantionului pe straturi s-a făcut proporțional cu volumul populației din fiecare strat.

Volumul eşantionului calculat pentru un prag de probabilitate de 95%, o eroare maximă admisă de $\pm 3\%$ este de 800 de elevi.

Volumul **esantionului** a fost stabilit luând în considerare nevoia de a obține rezultate reprezentative cu o eroare cât mai mică, păstrând costurile la un nivel rezonabil.

Structura esantionului nu exista diferențe semnificative între structura esantionului după vârstă, sex, și structura populației școlare la nivelul județului Suceava după aceste caracteristici (test de semnificație χ^2) .

Culegerea datelor din teren s-a făcut în perioada septembrie octombrie 2009. Prelucrarea statistică a datelor s-a realizat în perioada noiembrie – decembrie 2009

introducere

Punctul de plecare al oricărei strategii de prevenire în școală este reprezentat de cunoașterea în profunzime a nevoilor actorilor ei. Experiența a demonstrat că nu există o singură abordare în domeniul prevenirii și combaterii criminalității și a violenței școlare. Succesul poate fi asigurat doar de o gamă largă de strategii care acționează în mod concertat. Înțelegând importanța deosebită a cooperării instituționale în plan local pe această linie, Inspectoratul de Poliție Județean Suceava în parteneriat cu Centrul Județean de Resurse și Asistența Educațională Suceava au inițiat și dezvoltat proiectul "Agresivitatea Școlară. Tendințe și manifestări"

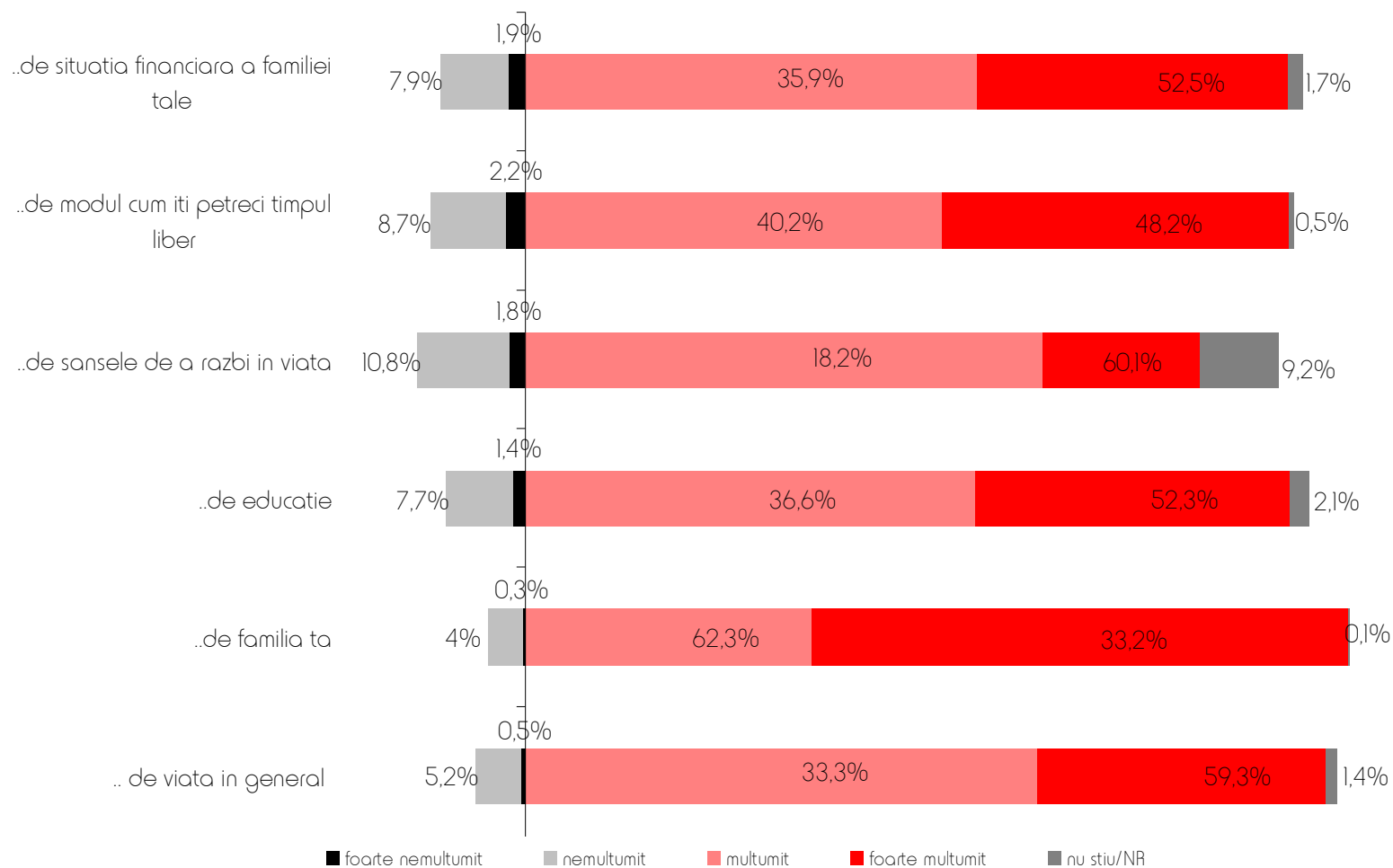
Coordonator Proiect: inspector de poliție Iacob Ileana – ofiter sociolog

profesor psihopedagog Maria Pavelescu

- profesor psihopedagog Anechiforesei Lacramioara Elena
- profesor psihopedagog Onu Mariana
- profesor psihopedagog Apetrei Daniela
- profesor psihopedagog Posmagiu Carmen
- profesor psihopedagog Pricop Mona
- profesor psihopedagog Cazacu Mihaela Laura
- profesor psihopedagog Coca Ileana
- profesor psihopedagog Hnatiuc Delia Andreea
- profesor psihopedagog Uta Marius
- profesor psihopedagog Curalet Laura
- profesor psihopedagog Biltan Livia
- profesor psihopedagog Mironiuc Elena

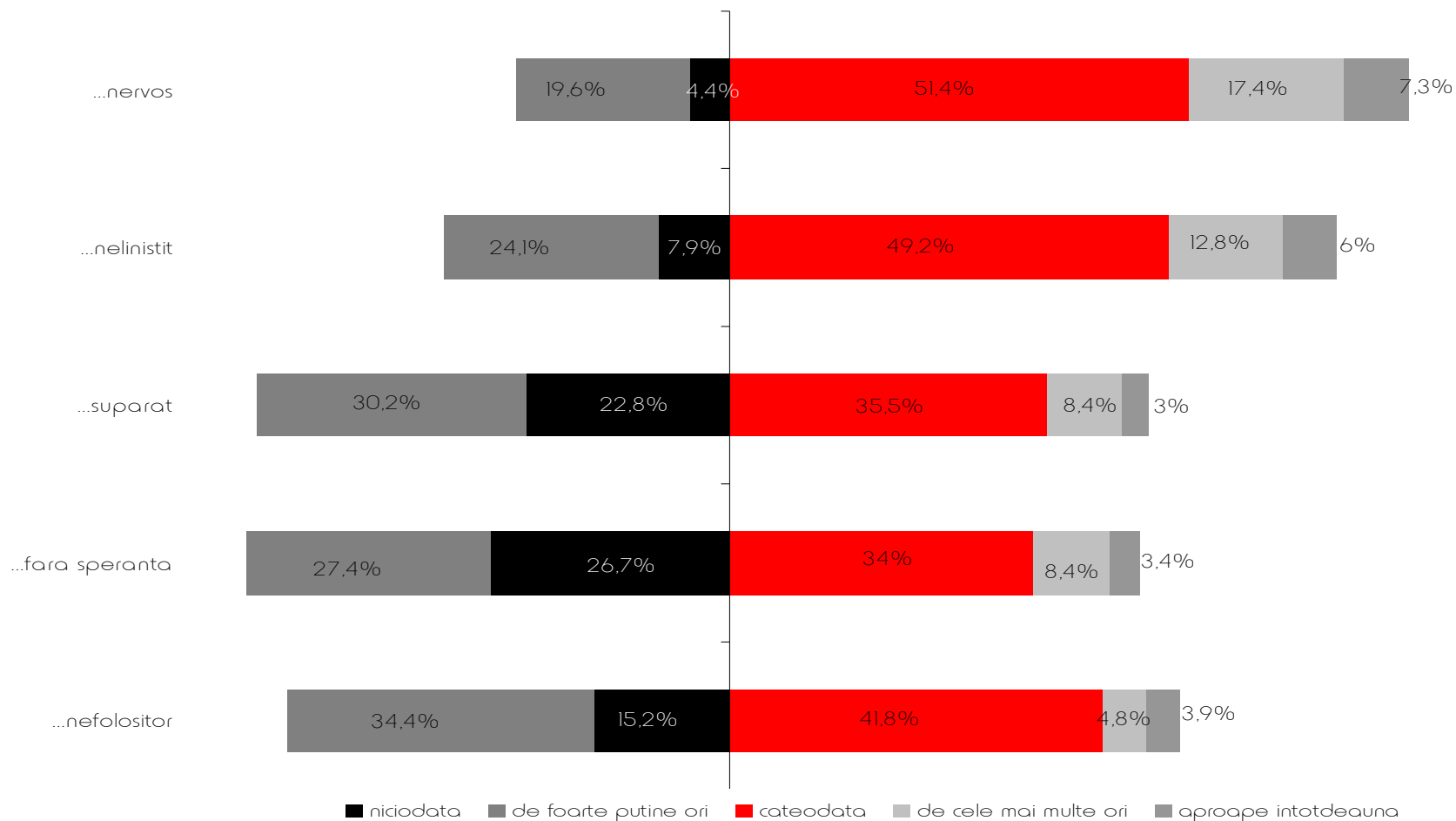
starea de spirit a populatiei scolare

Cât de multumit ai spune că esti de ...

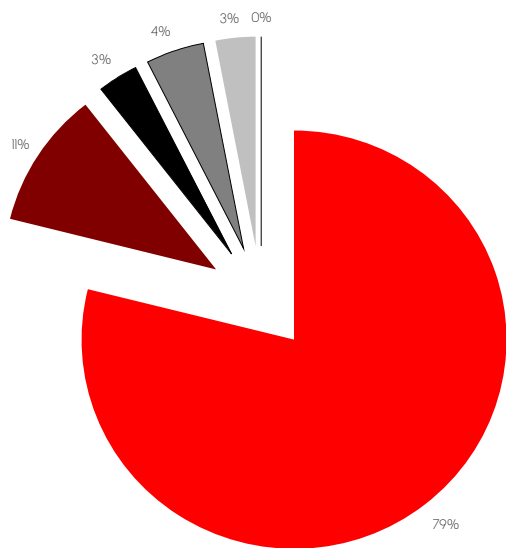
Starea de spirit a populatiei scolare

În ultimul an cât de des te-ai simtit....?

Familia - modalități și practici educative

Structura grupului parental

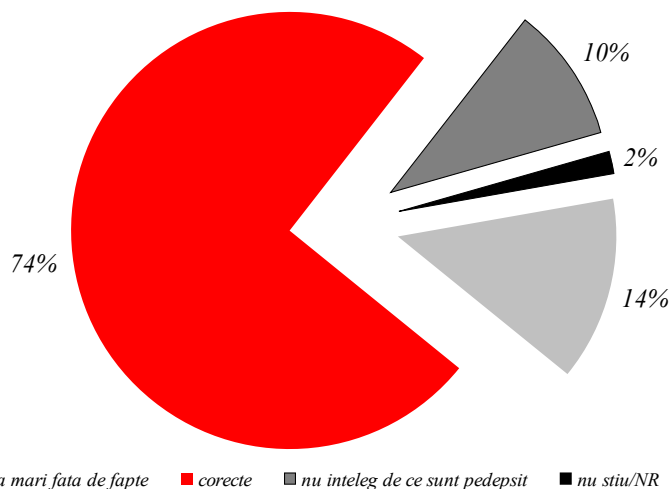
■ cu ambii părinți ■ cu mama ■ cu tata ■ cu bunicii ■ singur, părintii plecați în străinătate ■ nu știu/NR

În cadrul acestui studiu s-a urmărit evidențierea legăturii dintre modelul educativ promovat de părinți și comportamentele dezvoltate de tânăr. Ipoteza noastră este aceea că stilul educațional agresiv manifestat în familie determină formarea unor atitudini și comportamente agresive. Pentru a verifica această ipoteză am avut în vedere următoarele aspecte:

- cu cine locuiește copilul
- reacția părinților la greselile copiilor
- aprecierea pedepselor în raport cu faptele
- comportamentul dezvoltat de copil la anumite situații violente cu care se confruntă

Din analiza datelor rezultă că cei mai mulți din cei chestionați (79%) locuiesc cu *ambii părinți*, 11% cu mama, 3% cu tata, 4% cu bunicii, 3% singuri pentru că părinții sunt plecați în străinătate.

Familia - modalități și practici educative

Aplicarea pedepselor, fie că sunt „corecte” sau „prea mari” generează reacții precum:

- 39,4 % sufăr în tăcere
- 31,9 % vorbesc cu altcineva
- 13,4 % plâng
- 2,4 % își închipuie că se răzbună

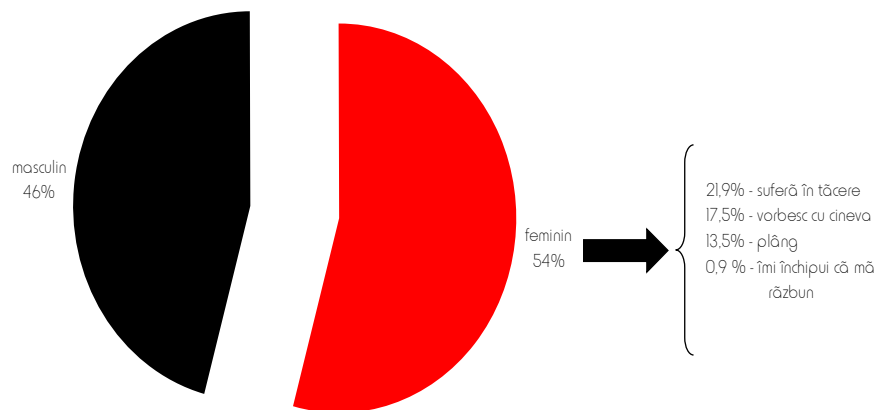
Se observă că cei mai mulți (52,8%) reacționează prin catharsis, prin eliberarea frustrărilor și supărărilor pricinuite de primirea unei pedepse: ei plâng sau stau de vorbă cu o altă persoană. Un procent ridicat din tinerii chestionați interiorizează supărarea sau frustrarea, „suferind în tăcere”, ceea ce pe viitor poate duce la resentimente și reacții surprinzătoare, sau transformă supărarea în dorință de agresiune, de „răzbunare”.

Cei mai mulți dintre copii care au ca reacție **sufăr în tăcere** consideră că pedepsele sunt „corecte” (33,6 %) și numai 10,4 % le consideră prea mari sau nu înțeleg de ce au fost pedepsiți. Posibile explicații ale interiorizării, ale suferinței „în tăcere” în ciuda percepției pedepselor ca fiind „corecte” ar putea fi puternicele sentimente de culpabilitate, de auto-învinovărire resimțite de copii sau poate o insuficientă comunicare părinți și copii ce are drept scop creșterii gradului de responsabilizare a acestora din urmă pentru comportamentele lor.

% of Total

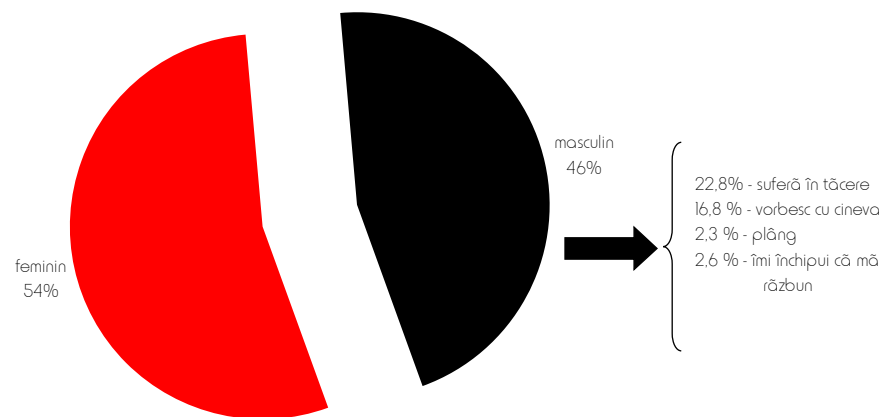
		ce faci atunci cind esti pedepsit					Total
		pling	vorbesc cu cineva	imi inchipui ca ma razbun	sufar in tacere	nu stiu/NR	
cum consideri pedepsele	prea mari fata de fapte	2,4%	4,0%	,9%	5,8%	,5%	13,5%
	corecte	11,0%	27,9%	1,5%	33,6%	,9%	74,9%
	nu inteleg de ce sunt pedepsit	2,3%	1,9%	1,1%	4,6%	,1%	10,0%
	nu stiu/NR	,1%	,5%	,6%	,4%	,4%	1,6%
Total		15,8%	34,3%	3,5%	44,6%	1,9%	100,0%

Familia - modalități și practici educative

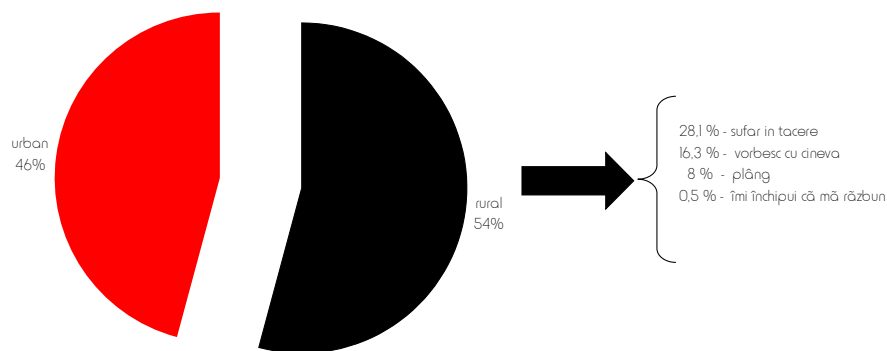
Rezultatele evidentiate în tabelul de mai jos reflectă de fapt modelul socializării diferite: fetele își exteriorizează frustrările și supărările prin plâns în timp ce băieții învață că trebuie să se abțină, să țină sub control pornirile de natură emoțională care trădează slăbiciune, cum este plânsul, spre exemplu. După cum era de așteptat, la băieții întâlnim un procent mai ridicat decât la fete în ceea ce privește gândurile de răzbunare.

Se observă diferențe în modul de reacție față de pedeapsă în funcție de sex. Astfel, atunci când sunt pedepsite fetele, acestea **suferă în tăcere (21,9%)** sau vorbesc cu altcineva (**17,5%**), în timp ce băieții suferă în tăcere într-un procent sensibil mai mare (**22,8%**) sau vorbesc cu altcineva (**16,8%**).

Familia - modalități și practici educative

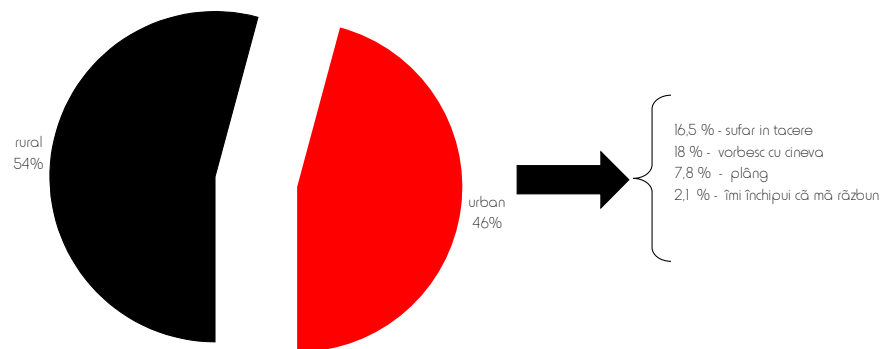
O posibilă explicație ar putea fi faptul că în ultimii ani timpul acordat de părintii din mediul urban copiilor lor devine din ce în ce mai redus și mai puțin valorificat din punct de vedere calitativ. Slujbele care înghit din ce în ce mai mult timp, precum și noile preocupări ale copiilor care presupun contacte cu lucruri (calculator, televizor) și mai puțin cu persoane, au scăzut disponibilitatea pentru comunicare. În mediul rural timpul petrecut de familie împreună este mult mai mare, chiar și prin participarea tuturor membrilor familiei la muncile câmpului sau pe lângă casă iar timpul liber este petrecut în grup și nu în fața unui televizor sau calculator (de multe ori acestea nici nu există).

Cele mai importante diferențe în modul de reacție al copiilor din mediul urban și din mediul rural la primirea unei pedepse se observă în ceea ce privește interiorizarea supărării: cei din mediul rural fac acest lucru în 36,1 % din cazuri în timp ce copiii din mediul urban doar în 24,3 % din cazuri.

Copiii din mediul urban își exteriorizează frustrările mai mult prin comunicarea cu prietenii, în timp ce copiii din mediul rural își interiorizează mai mult supărarea – 28,1%.

În ceea ce privește reacțiile de eliberare a frustrărilor prin comunicare diferențele nu sunt semnificative. Din aceste date rezultă o disponibilitate sensibil mai crescută a copiilor din mediul urban de a discuta despre

supărările lor legate de o decizie a adulților.

- diferențele până la 100% sunt reprezentate de non - răspunsuri

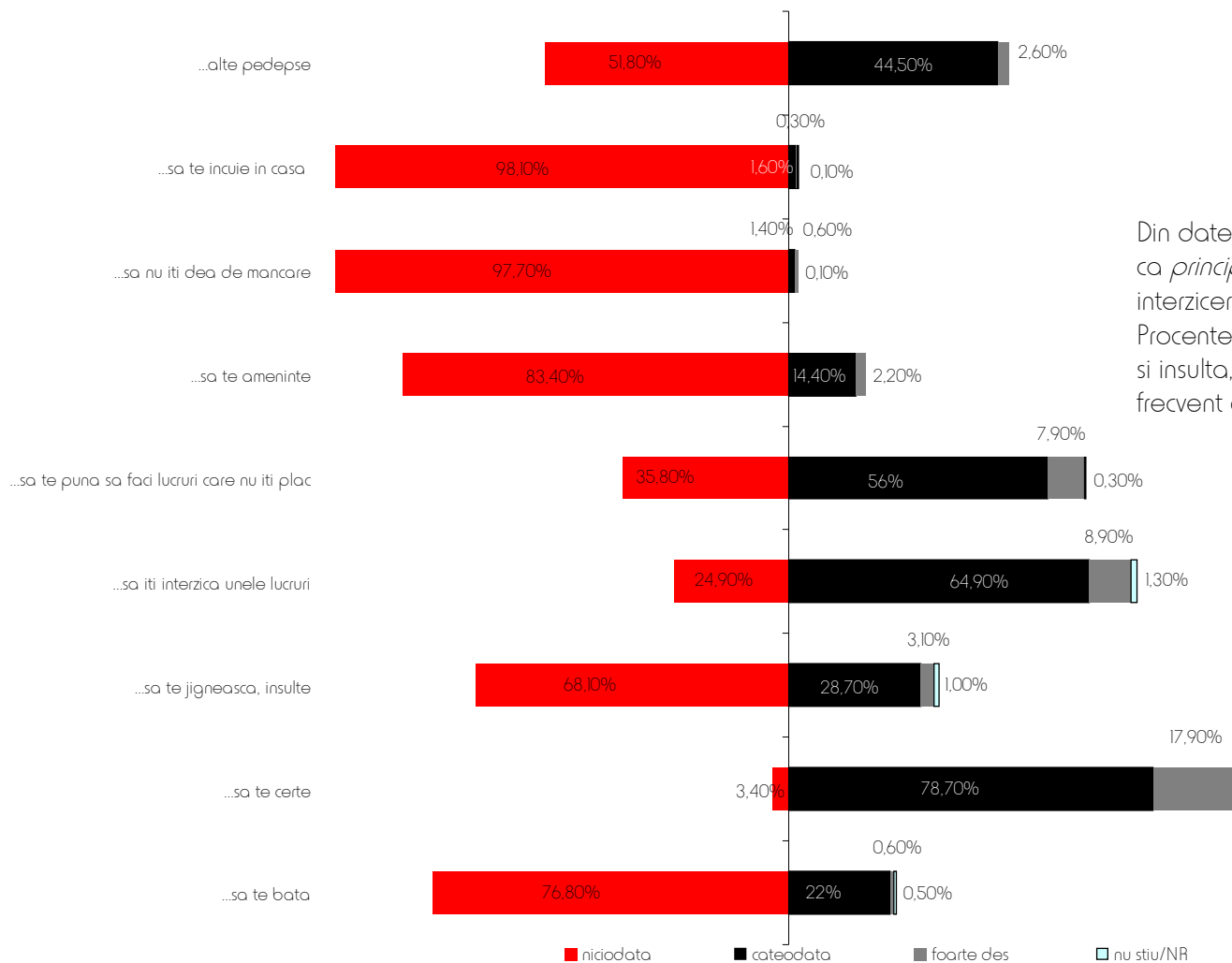
Familia - modalități și practici educative

% of Total

	cind cineva te jigneste					Total
	raspund cu aceeași moneda	nu raspund la provocare	solicit sprijinul altora	lasa ca ma razbun io	nu stiu/NR	
prea mari fata de fapte	4,4%	7,0%	1,1%	1,1%		13,6%
cum consideri pedepsele corecte	19,5%	42,4%	8,0%	4,5%	,4%	74,8%
nu inteleg de ce sunt pedepsit	3,7%	4,4%	1,1%	,7%		10,0%
nu stiu/NR	,4%	1,0%	,1%	,1%		1,6%
Total	28,0%	54,8%	10,4%	6,5%	,4%	100,0%

Copiii care apreciază că sunt pedepsiți corect, pe măsura faptelor/greselilor făcute vor reacționa la comportamentele violente, fie că sunt verbale fie că sunt fizice prin refuzul de a răspunde la provocare sau solicitând sprijinul altor persoane, în timp ce copiii care nu înțeleg de ce sunt pedepsiți sau percep pedepsele ca fiind mult prea mari comparativ cu faptele făcute care răspund la comportamentele violente prin același tip de comportamente, sau se gândesc la răzbunare.

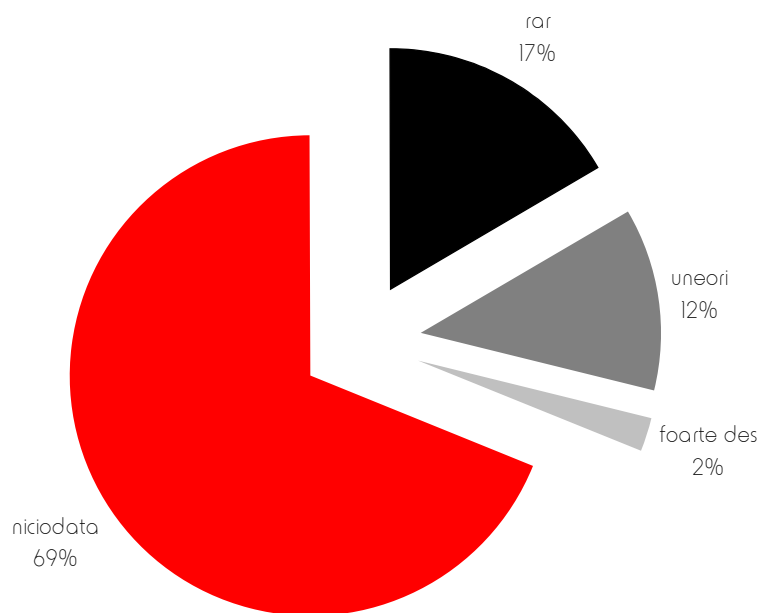
Familia - modalități și practici educative

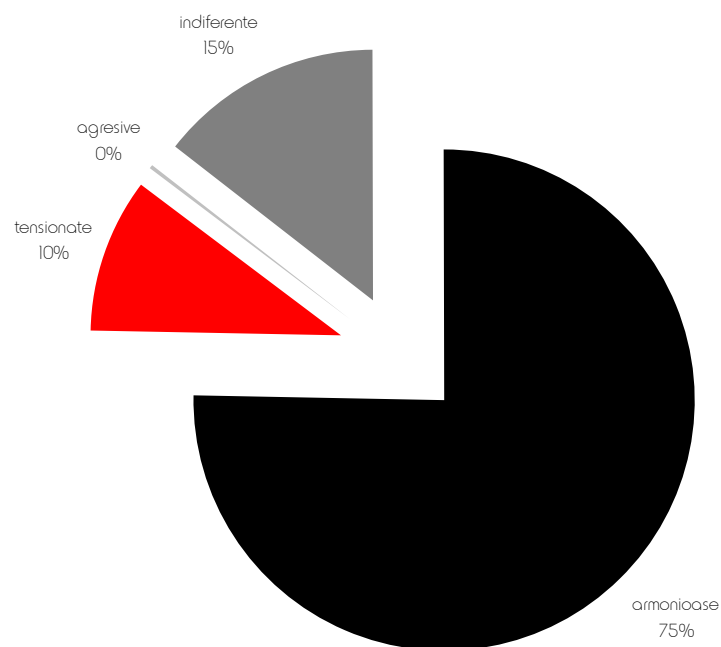
Din datele prezentate alături au fost identificate ca *principale metode de pedeapsă* : cearta, interzicerea unor activități sau distractii. Procente ridicate găsim și în ceea ce privește bătaia și insulta, deși acestea nu sunt metode utilizate frecvent ci mai mult „câteodată”.

Familia - modalități și practici educative

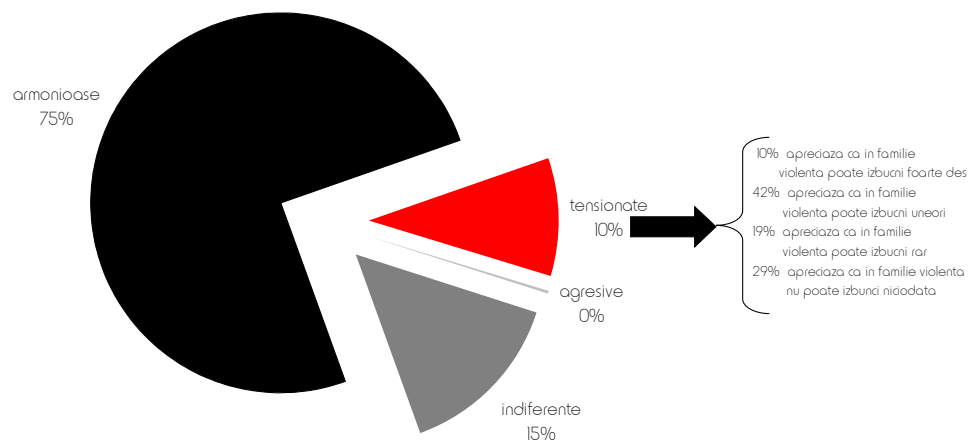
Ai impresia că în familia ta violența poate izbucni oricând ?

Relatiile din familia ta sunt de cele mai multe ori....

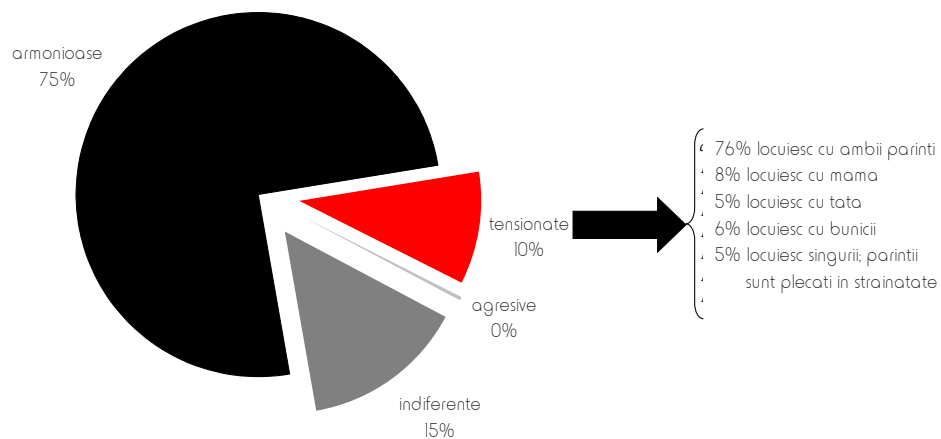

Familia - modalități și practici educative

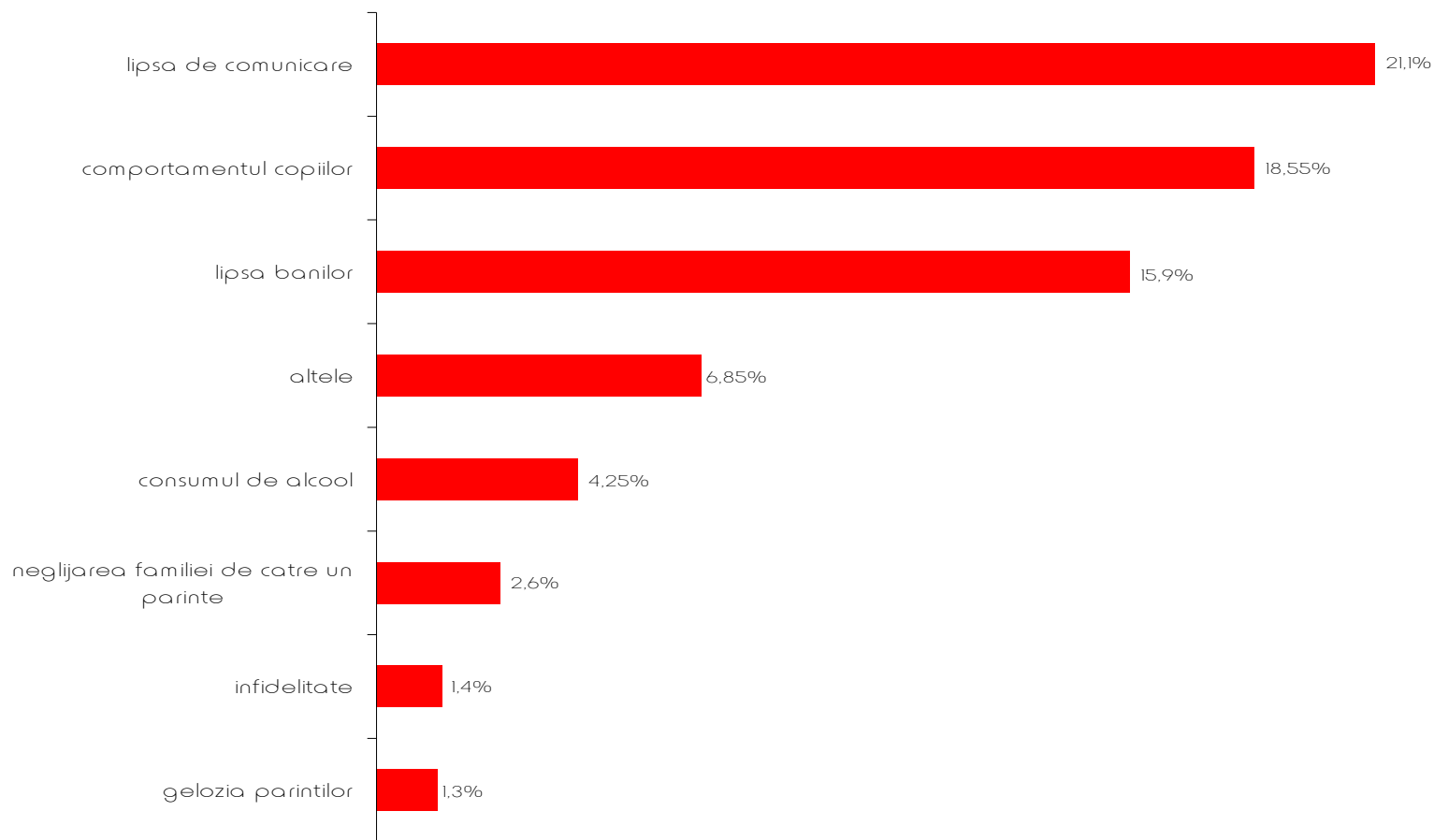
În familiile în care relațiile dintre membrii săi sunt apreciate ca **tensionate** se apreciază că violența poate izbucni *foarte des* în proporție de **10%**, *uneori* în proporție de **42%**, *rar* în proporție de **19%** și *niciodată* în proporție de **29%**. Aceste procente se regăsesc și în aprecierea modului în care comunică părinții, exprimat prin adresarea de cuvinte jignitoare.

În familiile în care se apreciază că relațiile în familie ca **tensionate**, copiii locuiesc în proporție de **76%** cu *ambii păinti*, **13%** cu *mama sau cu tata*, **6%** cu *bunicii*, iar **5%** singuri pentru că *părinții sunt plecați în străinătate*.

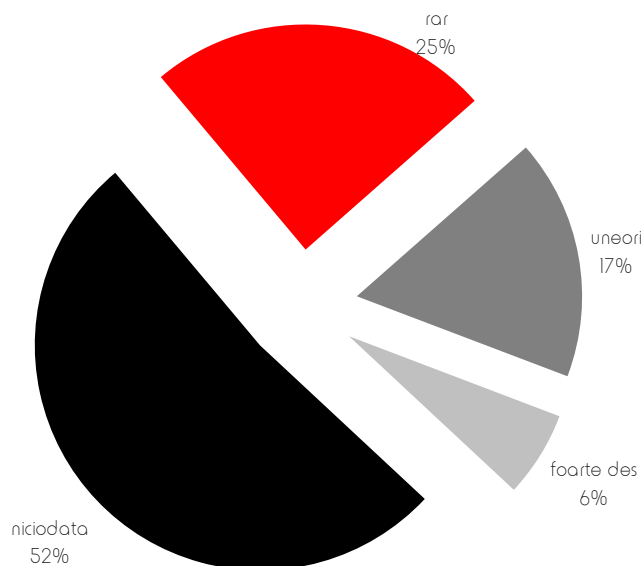
Familia - modalități și practici educative

Care sunt cele mai importante motive ale problemelor din familie?

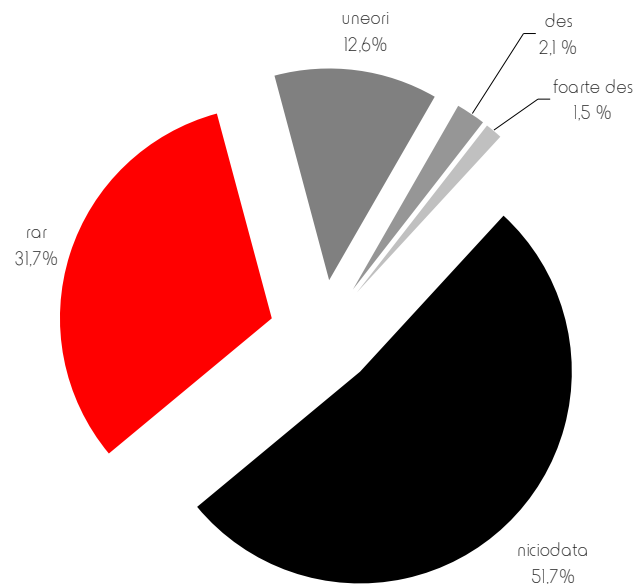

Familia - modalități și practici educative

Părintii tăi își spun cuvinte grele unul altuia?

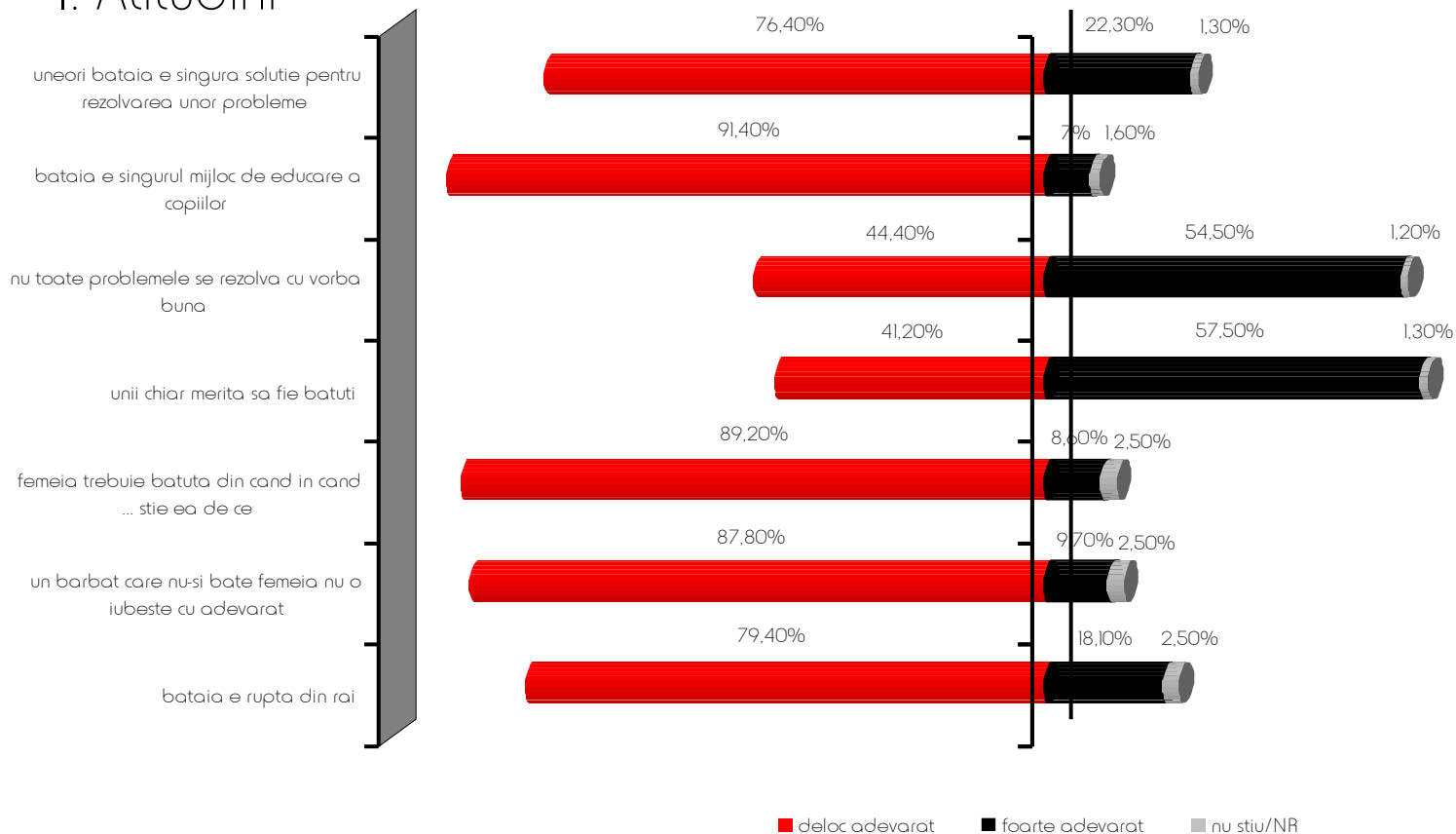

Cât de des se întâmplă ca unul sau ambii părinți să consume alcool?

Atitudini și reacții la violență

I. Atitudini

Pentru a contura o imagine asupra atitudinilor pe care copii le manifestă față de diverse forme de violență s-au folosit o serie de afirmatii față de care persoanele chestionate au trebuit să-si exprime acordul sau dezacordul.

Atitudini și reacții la violență

I. Atitudini

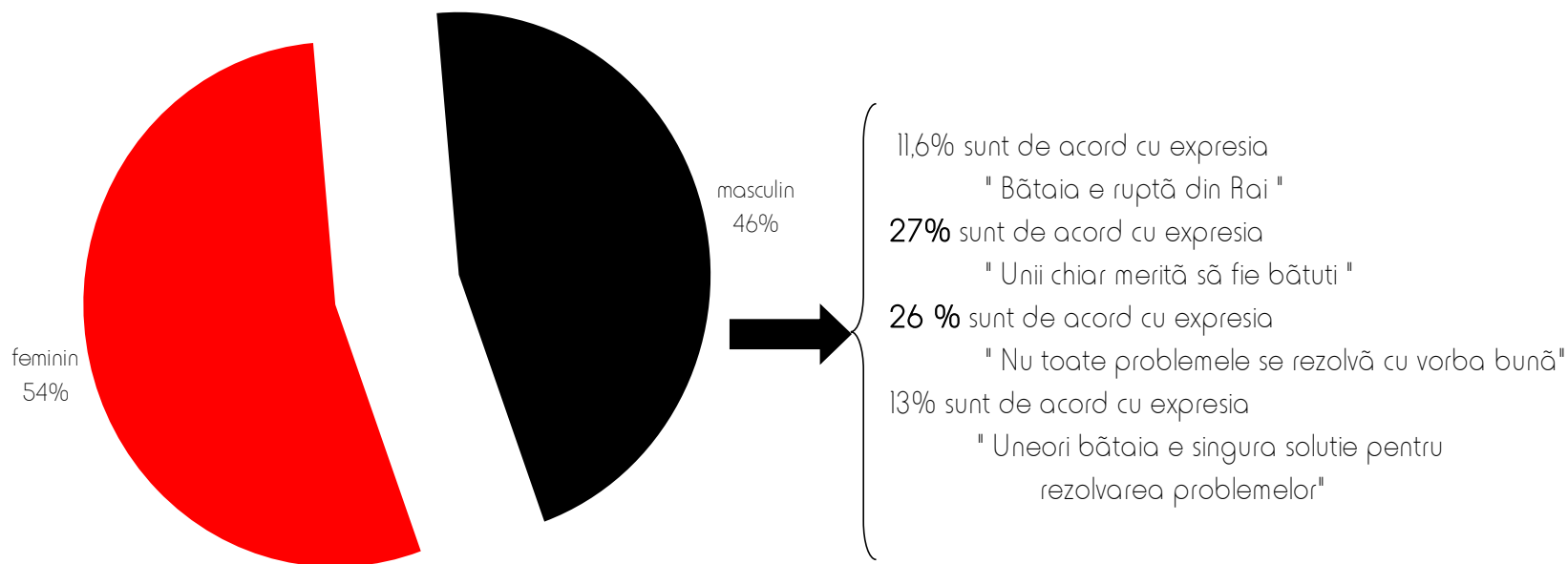
Analizând asocierea dintre variabila stil educațional și dezvoltarea unor atitudini față de comportamentele violente, putem afirma că minorii care au primit pedepse corporale dezvoltă o mai mare permisivitate și toleranță față de atitudinile violente ($\chi^2 = 46,7 > \chi^2_{\text{critic}}(0,01) = 20,09$, $v = 8$).

Analizând asocierea dintre factorul stil educațional și manifestarea comportamentelor violente, ($\chi^2 = 50,3 > \chi^2_{\text{critic}}(0,01) = 16,81$, $v = 8$), există 99% șanse să afirmăm că minorii care au primit pedepse corporale vor reacționa de aceeași manieră la comportamentele violente

Totodată se observă că atunci când relațiile din familie sunt apreciate ca fiind mai tensionate și chiar agresive, crește și procentul celor care consideră afirmațiile de mai sus foarte adevărate (ex „Bătaia e ruptă din rai” 21% din cei provenind din familii armonioase; 38% din cei provenind din familii agresive). Aceeași situație se observă și atunci când cei chestionați au fost solicitați să aprecieze cât sunt de serioase câteva forme de violență (cu cât tensiunea din familie este mai mare, cu atât diversele forme de violență enumerate sunt apreciate ca fiind „nu prea serioase” sau „deloc serioase”). Aceste observații vin în sprijinul ipotezei potrivit căreia climatul familial tensionat sau agresiv influențează formarea atitudinilor față de violență în general.

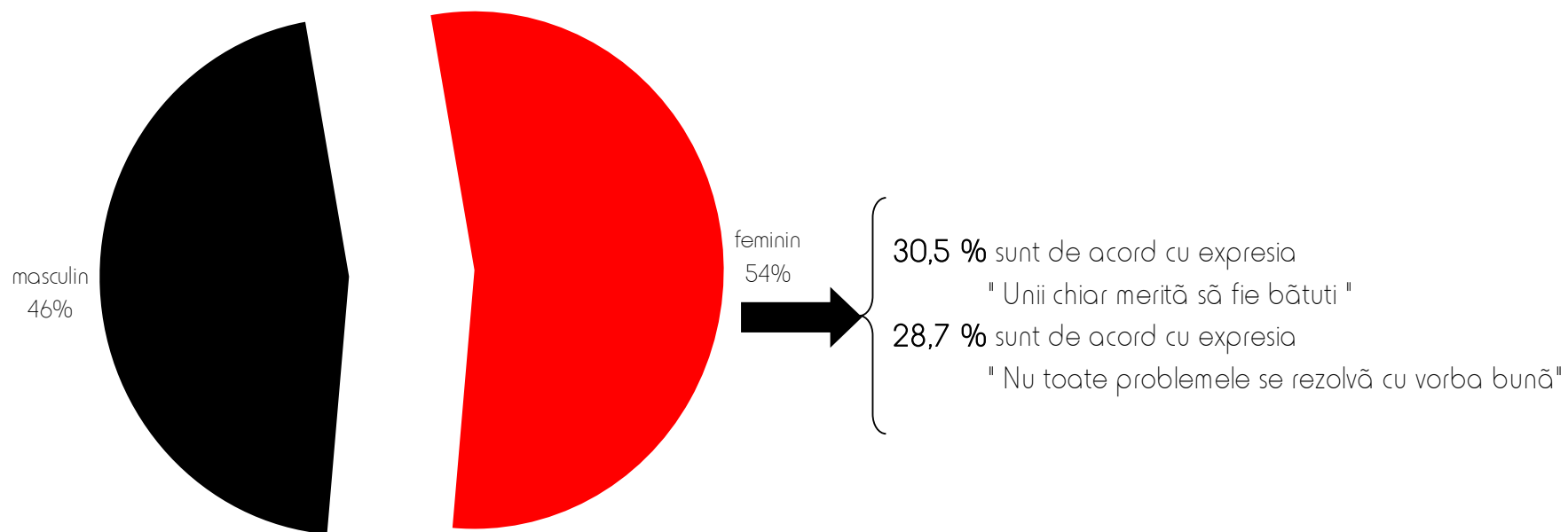
Atitudini și reacții la violență

I. Atitudini

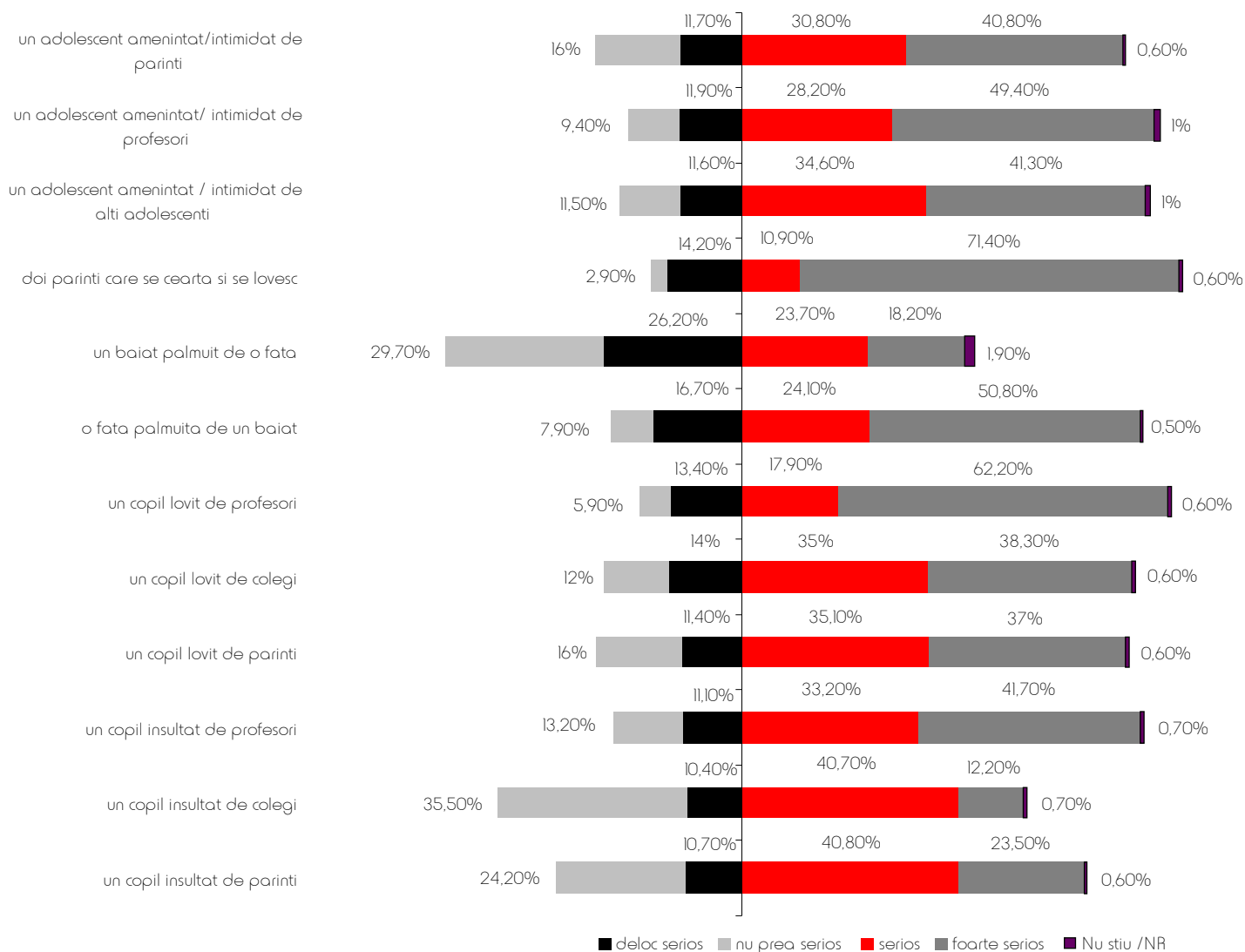
Atitudini și reacții la violență

I. Atitudini

Atitudini și reacții la violență

I. Atitudini

Atitudini și reacții la violență

II. Reactivitate la violență

% of Total

	cind cineva te jigneste					Total
	raspund cu aceeași moneda	nu raspund la provocare	solicit sprijinul altora	lasa ca ma razbun io	nu stiu/NR	
relatii in familie						
armonioase	20,0%	42,6%	7,7%	4,6%	,4%	75,3%
tensionate	2,9%	5,0%	1,1%	,9%		9,9%
agresive		,1%	,1%			,2%
indiferente	5,0%	7,1%	1,4%	1,0%		14,5%
nu stiu/NR	,1%					,1%
Total	28,0%	54,8%	10,4%	6,5%	,4%	100,0%

Tinerii proveniti din familii care sunt apreciate *ca agresive*,

1. "dacă cineva te lovește vei reacționa..."

- ✓ 50% din situații – răspund cu aceeași monedă
- ✓ 50% din situații – solicit sprijinul altora

2. "dacă cineva te amenință..."

- ✓ 50% din situații – nu răspund la provocare
- ✓ 50% din situații – solicit sprijinul altora

3. "dacă cineva te jigneste ..."

- ✓ 50% din situații – nu răspund la provocare
- ✓ 50% din situații – solicit sprijinul altora

Tinerii proveniti din familii care sunt apreciate *ca tensionate*,

1. "dacă cineva te lovește vei reacționa..."

- ✓ 36,7 % din situații – răspund cu aceeași monedă
- ✓ 29,1% din situații – nu răspund la provocare
- ✓ 29,1 % din situații – solicit sprijinul altora
- ✓ 5,1% din situații – lasă că mă răz bun eu

2. "dacă cineva te amenință..."

- ✓ 16,5% % din situații – raspund cu aceeași monedă
- ✓ 26,6 % din situații – solicit sprijinul altora
- ✓ 4 5,6 % din situații – nu răspund la provocare
- ✓ 11,4% din situații – lasă că mă răz bun eu ...

Atitudini și reacții la violență

II. Reactivitate la violență

% of Total

		cind cineva te ameninta					Total
		raspund cu aceeași moneda	nu raspund la provocare	solicit sprijinul altora	lasa ca ma razbunio	nu stiu/NR	
relatii in familie	armonioase	11,9%	39,7%	18,0%	5,0%	,7%	75,3%
	tensionate	1,6%	4,5%	2,6%	1,1%		9,9%
	agresive		,1%	,1%			,2%
	indiferente	2,7%	7,1%	3,1%	1,2%	,2%	14,5%
	nu stiu/NR		,1%				,1%
Total		16,2%	51,6%	23,8%	7,4%	1,0%	100,0%

Tinerii proveniti din familii care sunt apreciate *ca indiferente* ,

1. "dacă cineva te lovește vei reactiona..."

- ✓ 37,9 % din situatii – răspund cu aceeași monedă
- ✓ 24,1 % din situatii – solicit sprijinul altora
- ✓ 31 % din situatii – nu răspund la provocare
- ✓ 5,2 % din situatii – lasă ca ma razbun eu

3. "dacă cineva te jigneste ...."

- ✓ 49,1 % din situatii – nu răspund la provocare
- ✓ 9,5 % din situatii – solicit sprijinul altora
- ✓ 34,5 % răspund cu aceeași monedă
- ✓ 6,9 % lasă că mă răzbn eu ...

2. "dacă cineva te amenintă..."

- ✓ 19 % din situatii – răspund cu aceeași monedă
- ✓ 49,1 % din situatii – nu răspund la provocare
- ✓ 21,6 % din situatii – solicit sprijinul altora
- ✓ 8,6 % din situatii – lasă că mă răzbn eu

Atitudini și reacții la violență

II. Reactivitate la violență

% of Total

		cînd cineva te lovește					Total
		raspund cu aceeași moneda	nu raspund la provocare	solicîț sprijinul altora	lasa ca ma răzbun io	nu stiu/NR	
relatii în familie	armonioase	26,5%	24,1%	18,6%	5,1%	,9%	75,3%
	tensionate	3,6%	2,9%	2,9%	,5%		9,9%
	agresive	,1%		,1%			,2%
	indiferente	5,5%	4,5%	3,5%	,7%	,2%	14,5%
	nu stiu/NR	,1%					,1%
Total		35,8%	31,5%	25,1%	6,4%	1,1%	100,0%

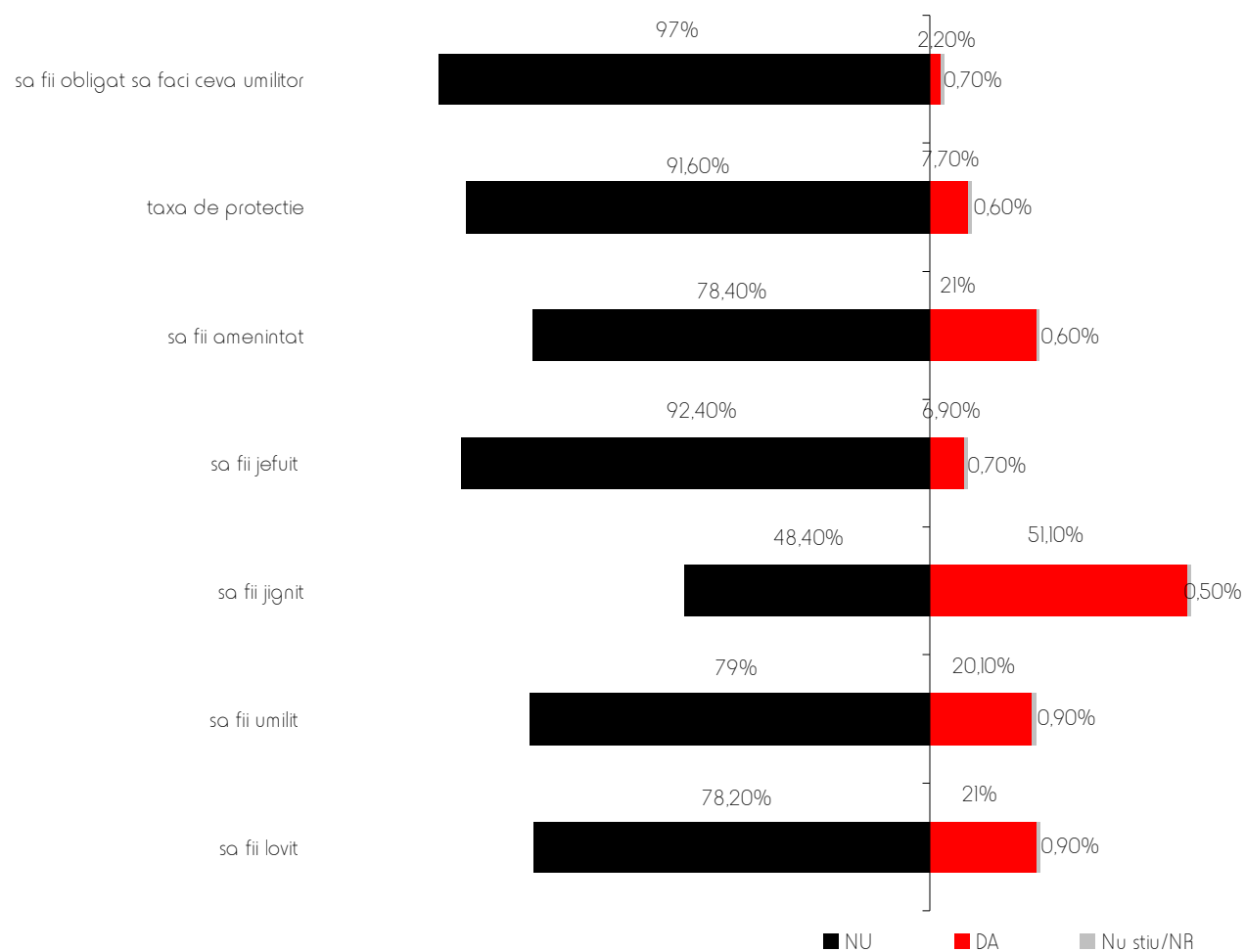
Analizînd asocierea între variabila „Cum apreciezi relațiile în familie” și variabila „reactivitate la comportament violent”, factorul χ^2 calculat (40,2) este mai mare decît χ^2 critic (16,81) pentru $v = 9$ și $p = 0,01$, ceea ce ne permite să afirmăm că există 99% șanse că există o asociere semnificativă între variabila climat familial și modul în care copii reacționează la agresivitate.

Analizînd asocierea între structura grupului familial și reacția la comportamente violente, factorul χ^2 calculat (28,7) < χ^2 critic (28,8) pentru $v = 18$ și $p = 0,05$, ceea ce ne permite să afirmăm că nu există o asociere semnificativă între structura cuplului parental (a autorității tutelare) și manifestarea comportamentului agresiv. În alte cuvinte nu structura cuplului parental determină propensiunea spre violență a copiilor ci, stilul educativ practicat de părinți.

Au fost analizate reacțiile agresive („a răspunde cu aceeași monedă” și „răzbunare”), ca răspuns la acte de umilintă, amenințare și lovire.

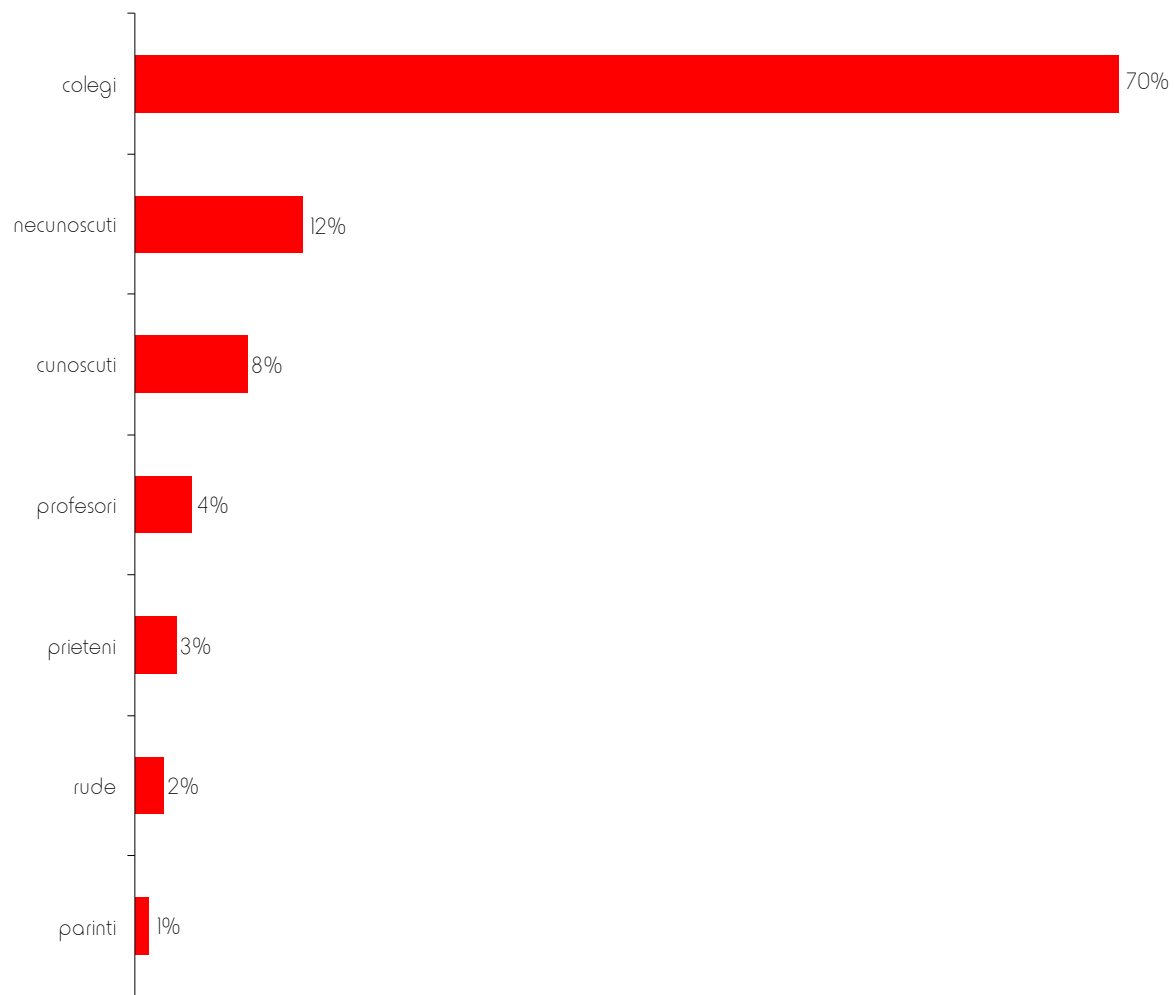
Victimizarea în școală

În ultimul an, la școală, ti s-a întâmplat vreodată să fii într-una din următoarele situații:

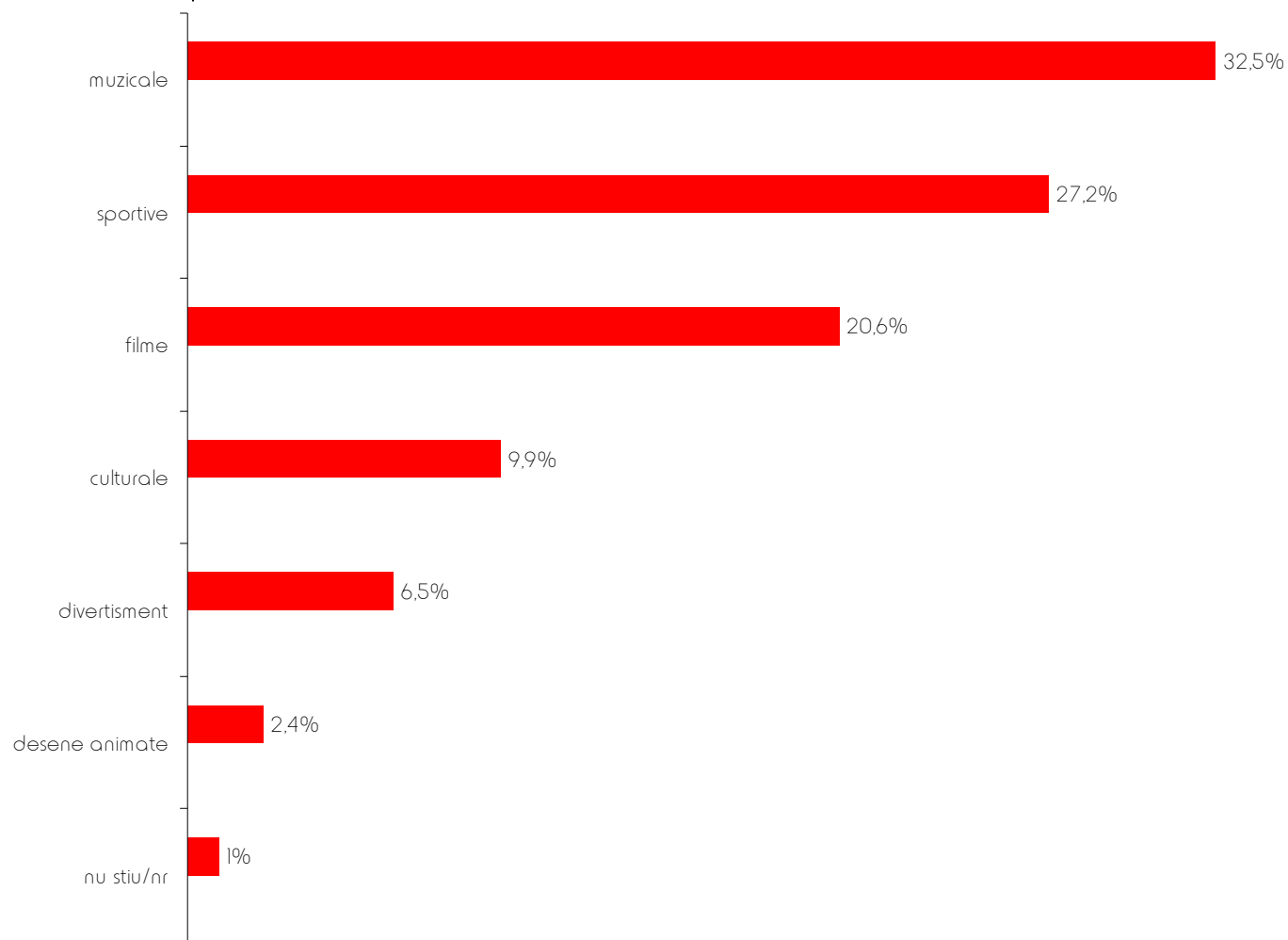

Victimizarea în școală

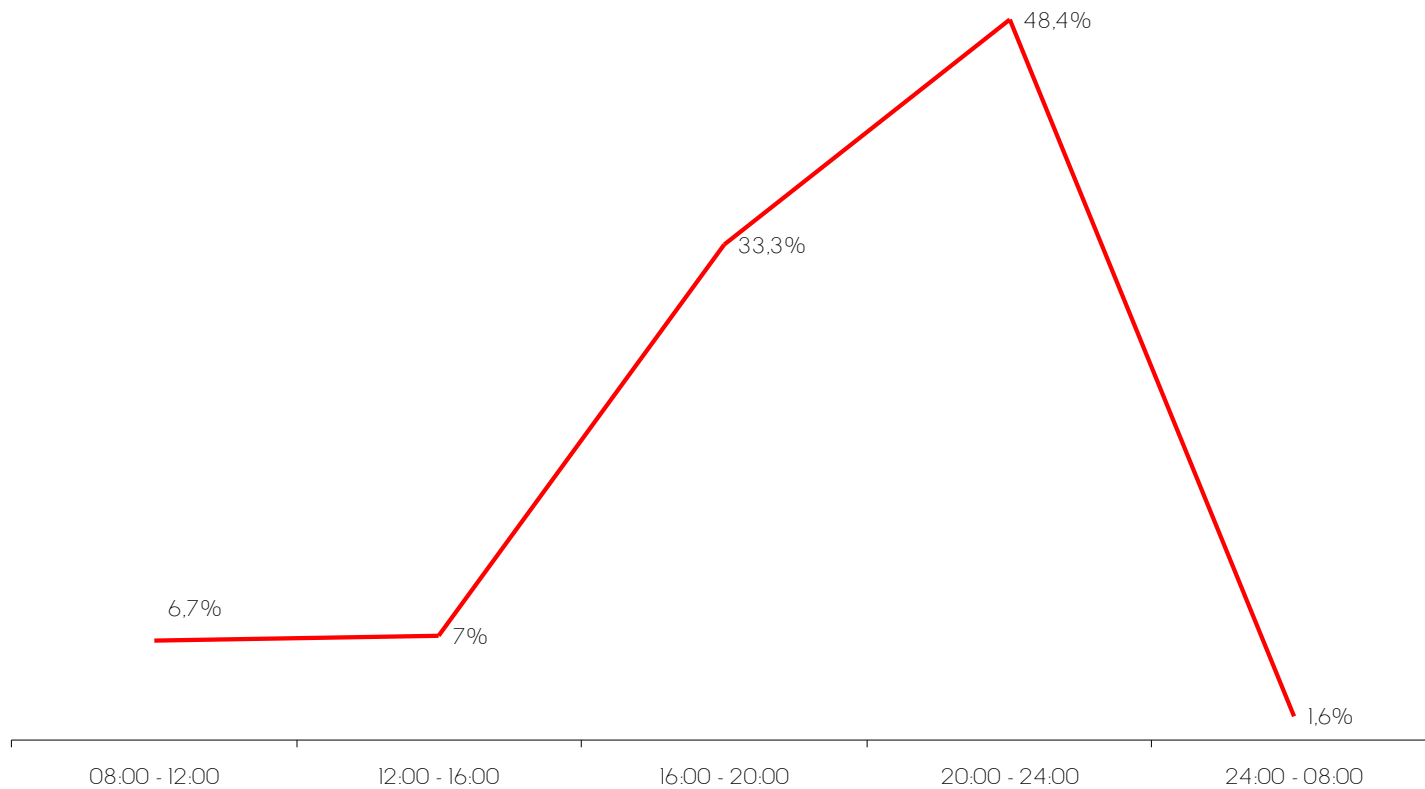
Tinerii si mass-media

Care sunt programele TV preferate de tine ?

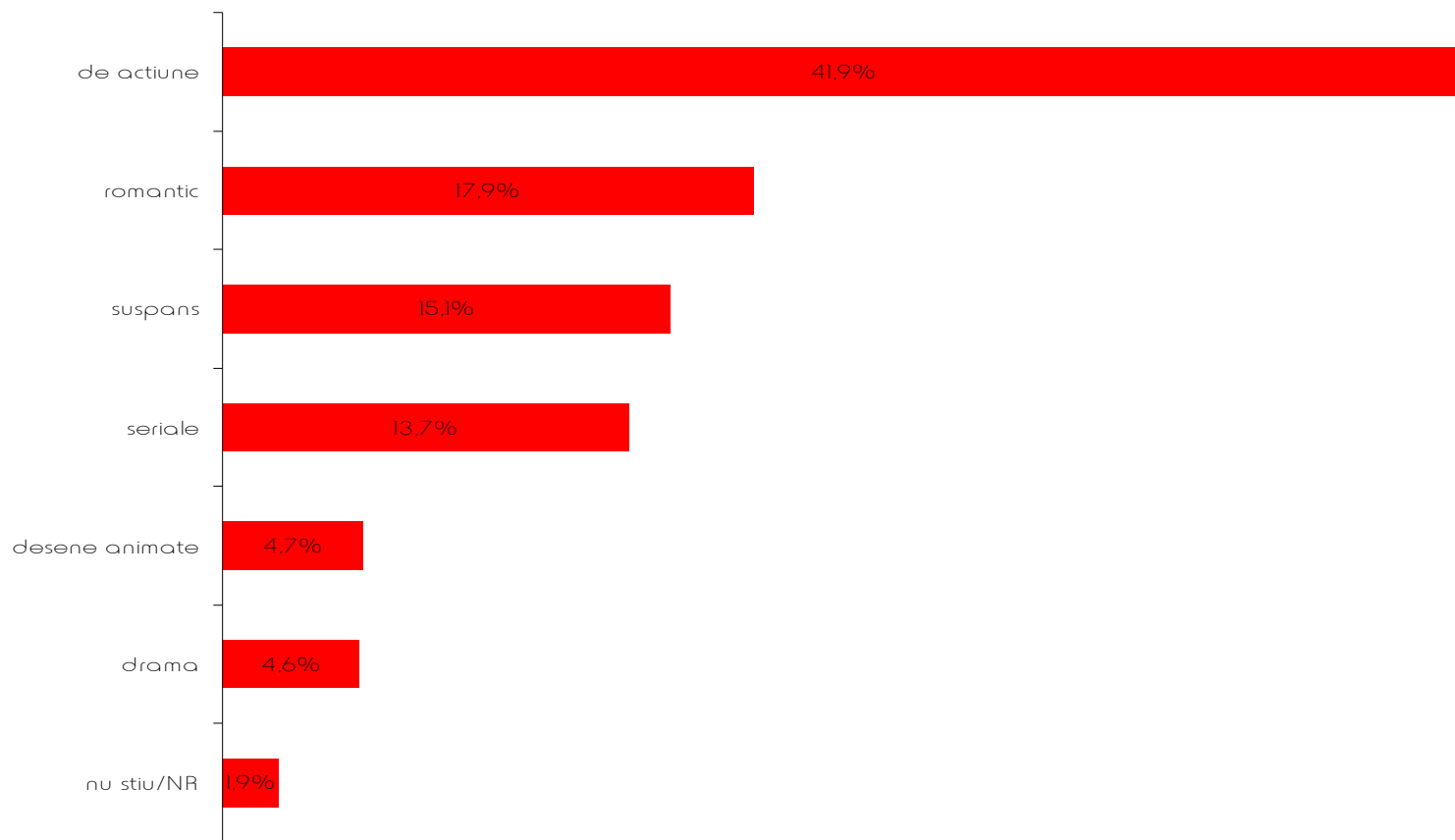
Tinerii si mass-media

În ce perioadă a zilei te uiti cel mai mult la televizor?

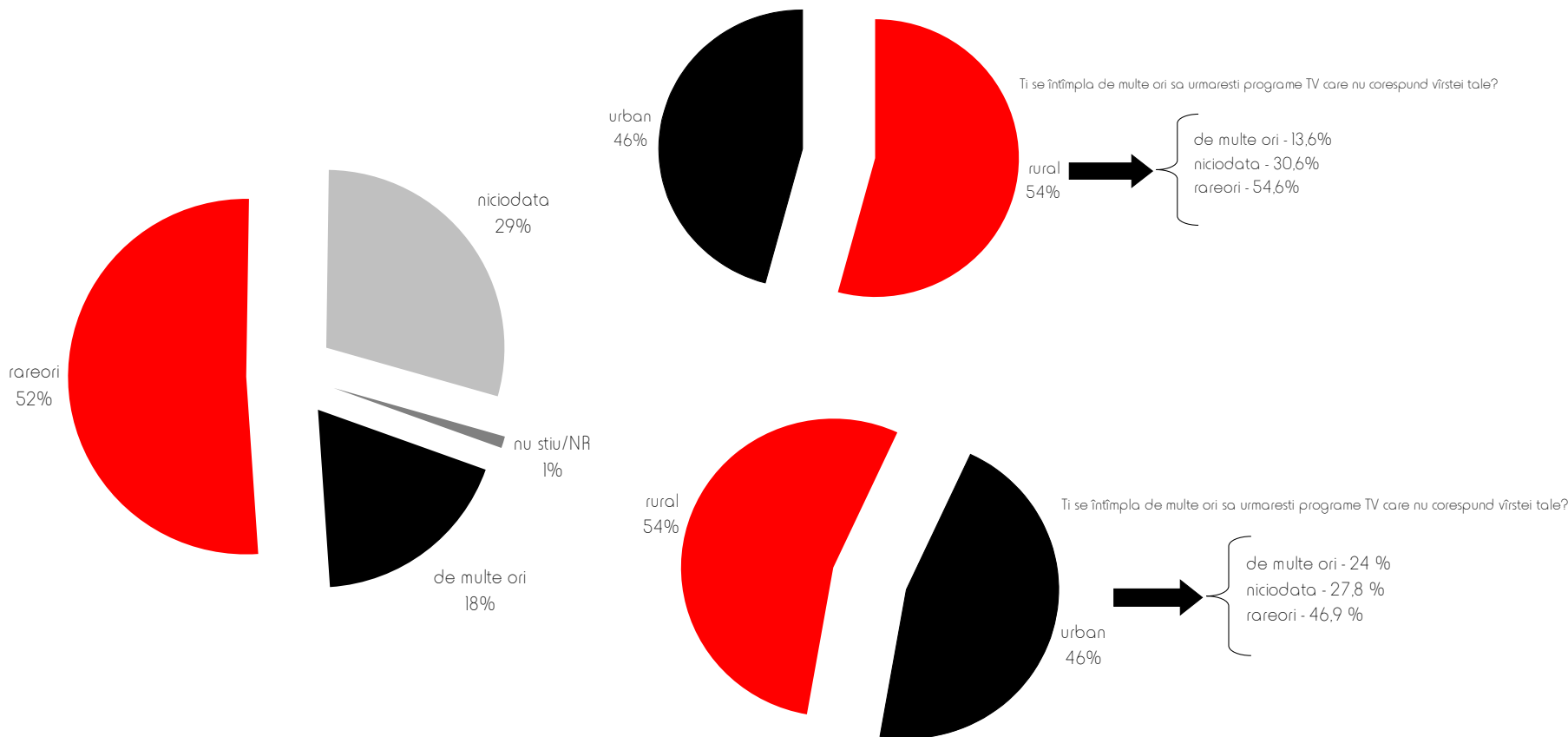
Tinerii si mass-media

Care este genul tău preferat de filme?

Tinerii si mass-media

Ti se întâmplă de multe ori să urmărești programe TV care nu corespund vârstei tale ?

Tinerii si mass-media

Un modul autonom , în cercetarea prezentă , este cel privind relatia dintre media si violentă . Analizând asocierea între itemul „Gen preferat de emisiuni ” si variabila „ reactivitate la comportament violent ” , factorul χ^2 calculat (28,7) > χ^2 critic (25,00) pentru $v = 15$

si $p = 0,05$, ceea ce ne permite să afirmăm că există 95% sanse ca există o asociere semnificativă între genul de filme preferat si reactivitatea la violentă . Diferenta mică , poate explica anumite particularități pe care le comportă fenomenul .

Violenta în media influentează atitudinile , valorile si comportamentele oamenilor. Chiar dacă , problematica efectului social al violentei televizate este una controversată , există un acord unanim asupra a **3 categorii de efecte** :

agresivitatea expunerea la violenta televizată favorizează schimbări în sistemul axiologic al individului , conducând sau favorizând modele de rezolvare a conflictelor

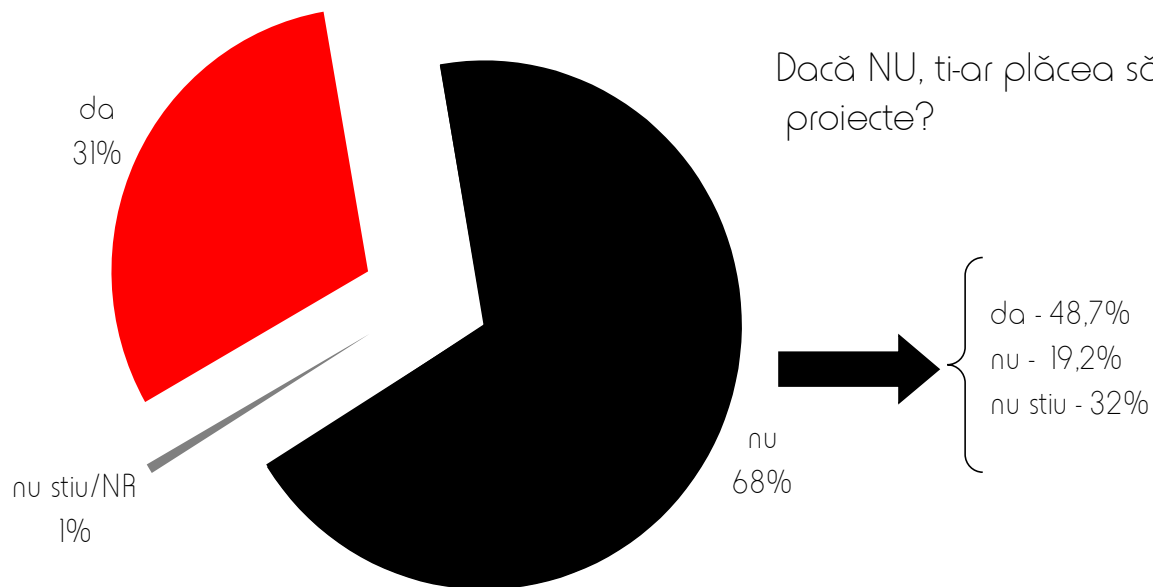
desensibilizarea expunerea la violenta televizată (media) poate duce la o tolerantă / acceptare ridicată a acesteia prin scăderea sensibilității la comportamentele agresive , desensibilizarea manifestându-se prin „ *oboseala compasiunii* ” (Thomas et all, 1977)

frica expunerea la violenta televizată poate induce pesimism, valorizarea preponderentă a vietii si lumii în care trăim , lume ce devine dusemănoasă, plină de pericole, cu un potentialitate excesivă de răufăcători .

Voluntariatul

Referitor la disponibilitatea și dorința de implicare în acțiuni de voluntariat un procent destul de ridicat - **48,7%** dintre respondenți și-au declarat dorința de implicare în acțiuni de voluntariat care să vizeze programe de prevenire a delinvenței juvenile, a consumului de alcool și drogurilor, etc.

Te-ai implicat vreodată în proiecte de prevenire a violenței, a consumului de droguri și alcool, a delinvenței juvenile?

Concluzii

Violenta în școală este o problemă căreia i s-a făcut „reclamă” considerabilă în presa din România în ultima perioadă. Numeroase posturi de televiziune și ziare locale sau naționale au prezentat diverse scene de violență petrecute în școală de la cele mai ușoare forme până la cele mai violente. Cele mai frecvente forme de violență care au ca scenă de manifestare școala sunt cele verbale și cele fizice. Astfel, 21 % dintre elevii cu vârste cuprinse între 13 și 18 ani au suferit în ultimul an o formă de lovire, iar 51,1% dintre aceștia au fost cel puțin o dată jigniți în ultimul an. Conform opiniilor elevilor subiecți ai cercetării agresorii sunt de cele mai multe ori colegii, urmați de persoane necunoscute și după acestea persoane cunoscute (anturaj).

În urma dezbaterilor avute cu elevii de liceu, sub eticheta „violenta” am descoperit o diversitate de forme de conduită, care descriu, sub aspectul intensității, o linie continuă. De la tachinări, jigniri, până la amenințări, loviri.

Am identificat, în urma discuțiilor avute cu elevii, un concept deosebit de interesant și anume *violenta ca distracție*. Mai cu seamă în prezent, cultura a dolescentilor și a preadolescentilor pare a fi centrată pe violență, fenomen la care au contribuit, familia, școala, industria divertismentului, mass-media, societatea în ansamblu (violenta în școală reprezentând o extensie a violentei din societate).

Transformările fizice care încep la pubertate, sunt adesea foarte brutale (conform studiilor de psihologie), iar adolescenții le trăiesc ca pe o mare metamorfoză. În această perioadă emoțiile se manifestă cu un mare dinamism. Au loc treceri bruste de la stări de fericire la cele de descurajare, iar, rezolvarea acestui tip de instabilitate dezvoltă reacții de agresivitate și de opoziție față de tot ceea ce înseamnă autoritate.

Dincolo de particularitățile bio - psihologice care caracterizează această perioadă a dezvoltării umane, manifestarea agresivității își are originile în deficiențele stilurilor educative, caracterizate prin lipsa de orientare și aplicare a pedepselor și recompenselor, ca și atitudinile tolerante față de comportamentele violente influențează conduita copilului determinându-l ca în anumite situații favorizante să răspundă cu agresivitate diverselor situații de viață cu care se confruntă.

Cercetarea de față nu a identificat o asocierie semnificativă între structura grupului parental și modul de reacție agresiv - violent al minorilor.

Lipsa unor relații afective între copii și părinți, însă, lipsa comunicării între aceștia, calitatea relațiilor dintre părinți, influențează formarea și structurarea personalității copiilor conducând la apariția sentimentelor de singurătate, neliniște, nervozitate, creșterea predispoziției copiilor spre izolare, dezvoltare a unor frustrări care de cele mai multe ori sunt rezolvate prin comportamente violente - agresive.

Concluzii

Escaladarea violenței în școală a devenit vizibilă ca evoluție în educația formală. Dacă, în fazele de început ale ciclului educațional instituțional predomină un gen de violență al profesorilor asupra elevilor manifestat de multe ori prin favoritisme, evaluări neobiective, indiferență etc., democratizarea învățământului a antrenat o deplasare a manifestărilor violente dinspre elevii din clase mai mari spre profesori.

Comportamentele violente ale elevilor își pot avea originea într-un management defectuos al clasei școlare printr-o lipsă de adaptare a practicilor școlare la o populație de elevi considerabil schimbată. Indiferența profesorilor, favoritismele, aprecierile neobiective, intimidarea, amenințarea și chiar lovirea practicate în mediul educațional formal, reprezintă în opinia elevilor cele mai importante modalități de manifestare a disprețului față de elevi (o formă implicită sau explicită de agresivitate). Sunt numeroși elevii care suferă ca urmare a acestor judecăți negative ale profesorilor, pentru că ele vin să întărească propriul sentiment de îndoială, de descurajare, de scădere a stimei de sine.

Aceste sentimente o dată interiorizate pot antrena un ansamblu de consecințe în plan comportamental: lipsa de comunicare, pasivitate la lecție, bruijaje, dezvoltarea unor atitudini ostile, provocatoare. Forma de violență cel mai frecvent evocată de profesori este *zgomotul*, produs prin comunicarea neautorizată între elevi.

Violenta școlară este un fenomen extrem de complex cu o determinare multiplă: familială, societală, personală, culturală, școlară. Ea reprezintă un factor cuasipredictor al delincvenței juvenile. Violenta în școală este o extensie a violenței produse în societate, însă, scena ei de manifestare fiind școala poate conduce la consecințe grave: alături de prejudicii, victimizare, reduce șansele elevilor de a-și dezvolta personalitatea pe deplin.

Bibliografie

- Albu, E
Manifestari tipice ale devierilor de comportament la elevii preadolescenti. Prevenire si Terapie. Bucuresti, Ed Aramis Print SRL,2002
- Banciu, Dan; Radulescu,Sorin
Introducere in sociologia delinventei juvenile. Ed Medicala, Bucuresti, 1990
- Banciu Dan; Radulescu Sorin
Sociologia Crimei si Criminalitatii. Ed . Sansa, Bucuresti, 1996
- Bus , Ioan
Psihologie Judiciara, Note de Curs, Universitatea Babes — Bolyai , Cluj Napoca, 2008
- Ilut Petre; Rotariu Traian
Ancheta Sociologica si Sondajul de Opinie, Ed. Polirom, Iasi, 1997
- Jigau M.
Prevenirea si Combaterea Violentei in Scoala. Ghid Practic pentru Directori si cadre didactice. , Ed. Alpha MDN, Buzau,2006
- Virgiliu Gheorghe
Efectele micului ecran asupra mintii copilului , Ed. Prodomos, Bucuresti, 2007
- Vlasceanu Lazar, Zamfir Catalin
Dictionar de Sociologie, Ed. Babel, Bucuresti, 1993